

INFORMATIENOTITIE

AAN	De leden van de Gemeenteraad
VAN	Burgemeester Van Grootheest
ONDERWERP	Verantwoording bevoegdheden burgemeester 2024
DATUM	14 januari 2025
BIJLAGE	Geen
REGISTRATIENUMMER	GZDGCB/897739/1830923

Veiligheidsbeleid 2023 – 2026

Veiligheid is een basisvoorwaarde voor geluk en welzijn van en voor de Culemborgers. Het veiliger maken van de stad is daarmee een belangrijke doelstelling van de gemeente Culemborg. We willen dat onze inwoners veilig zijn en zich veilig voelen in hun buurt en daar prettig kunnen wonen. Wij willen dat onze ondernemers succesvol kunnen zijn en ondernemen in een veilige stad. Wij willen dat je als bezoeker met plezier de binnenstad kunt bezoeken om te winkelen of te ontspannen. Wij willen dat Culemborg voor werknemers een fijne plek is om te werken. Kortom, de gemeente Culemborg werkt aan een veilig Culemborg voor iedereen.

Handhaving van wet- en regelgeving

De gemeente Culemborg staat voor een krachtige aanpak bij (ernstige) verstoring van de openbare orde of dreiging daarvan. De leefbaarheid, het veiligheidsgevoel en de gezondheid van inwoners staan hierbij voorop. De basis hiervoor is het veiligheidsbeleid 2023-2026, het handhavingsbeleid 2024-2027 en onderliggende beleidsregels.

Bevoegdheden

De Gemeentewet belast de burgemeester met de handhaving van de openbare orde. Ook de gemeenteraad heeft taken op openbare-orde- en veiligheidsterrein. Zo kan de gemeenteraad in verordeningen regels stellen die zien op de openbare orde en veiligheid en kan de raad algemene regels formuleren voor de uitoefening van de bevoegdheden van de burgemeester. Ten aanzien van bevoegdheden die in de wet rechtstreeks aan de burgemeester zijn toebedeeld, is dat niet mogelijk.

In alle gevallen geldt dat de burgemeester zelf moet kunnen beslissen als de situatie om snel handelen vraagt. Vervolgens is de burgemeester verantwoording verschuldigd aan de raad over het door hem gevoerde (openbare-orde- en veiligheid)beleid op grond van artikel 177 Gemeentewet. Verder speelt ook het college van burgemeester en wethouders een rol op dit terrein, bijvoorbeeld bij het aanwijzen van vuurwerkvrije zones.

De burgemeester is bevoegd voor handhaving van de openbare orde die onmiddellijk van aard is. Het betreft het optreden waarin het noodzakelijk is dat een eenhoofdig bestuursorgaan daadkrachtig beslissingen kan nemen. Het is het optreden dat nauw verband houdt met zijn eenhoofdige gezag over de politie in situaties die om acuut optreden vragen.

Bevoegdheden burgemeester Gemeentewet

Lid 2 van artikel 172 Gemeentewet bepaalt dat de burgemeester overtredingen van wettelijke voorschriften die betrekking hebben op de openbare orde, kan beletten en beëindigen. Het derde lid van artikel 172 Gemeentewet verschaft de burgemeester de zogenoemde 'lichte bevelsbevoegdheid'. De burgemeester is bevoegd bij (dreigende) verstoring van de openbare orde alle bevelen te geven die hij noodzakelijk acht voor de handhaving van de openbare orde. In tegenstelling tot het noodbevel of de noodverordening (artikel 175 en 176 Gemeentewet) mag de burgemeester met deze lichte bevelen niet afwijken van overige wetgeving, laat staan grondrechten beperken. Er moet steeds sprake zijn van een plotseling, opkomend of zich concreet voordoend gevaar voor de openbare orde dan

wel van een situatie dat er van een concrete en actuele dreiging sprake is.

Lid 4 van artikel 172 Gemeentewet bepaalt dat wanneer er sprake is van een ordeverstoring van meer dan plaatselijke betekenis (of daarvoor ernstige vrees bestaat), de commissaris van de Koning aan de betrokken burgemeesters beleidsaanwijzingen kan geven ter handhaving van de openbare orde.

Bevoegdheden op het gebied van criminaliteit

De burgemeester heeft specifieke bevoegdheden om criminaliteit in panden tegen te gaan. Per situatie worden de bestuurlijke maatregelen zorgvuldig afgewogen. Meestal op basis van een bestuurlijk rapport van de politie of een andere toezichthouder. Hierbij worden ook overige bewijsstukken betrokken. De bestuurlijke maatregelen zijn bedoeld om overtredingen te beëindigen, de openbare orde en veiligheid te handhaven en/of herhaling te voorkomen. De mogelijkheden zijn als volgt:

- Waarschuwing of een voorwaardelijke sluiting
- Last onder bestuursdwang (sluiting)
- Last onder dwangsom
- Spoedsluiting (bestuursdwang)

Aanpak van explosieven

Het bezit en handelen in zwaar vuurwerk brengt ernstige risico's met zich mee, voor de mensen die ermee omgaan en voor de mensen erom heen. Ook de opslag van deze explosieven is levensgevaarlijk. Het heeft gevolgen voor het gevoel van veiligheid van inwoners. Het aantal incidenten door heel Nederland laat zien dat dergelijke explosieven levens kunnen verwoesten.

Daarom wordt het bezit en de handel van explosieven krachtig bestreden door de partners in het veiligheidsdomein. Gemeenten werken nauw samen met de politie en het OM. De politie handhaaft actief tegen overtreders, het OM zorgt voor de vervolging, en de gemeente legt bestuurlijke maatregelen op. Daarnaast wordt ook nauw samengewerkt om signalen van opslag en handel vroegtijdig op te sporen en aan te pakken.

Benodigde capaciteit en expertise

Het team veiligheid adviseert de burgemeester en voert de maatregelen uit. Vanwege de spoedeisendheid, de benodigde zorgvuldigheid en de mogelijkheid dat dit 24/7 plaats kan vinden, vraagt dit veel capaciteit en expertise. Zeker ook op juridisch vlak. Op dit gebied is een duidelijke toename te constateren.

Ingezette wetgeving in 2024

Met deze informatienotitie informeert de burgemeester u over de genomen bestuurlijke maatregelen in 2024 en legt hiermee verantwoording af aan de raad. Hieronder staat de wetgeving beschreven met enkele specifieke toelichtingen bij de bevoegdheden die zijn ingezet.

Artikel 13b Opiumwet biedt de burgemeester de mogelijkheid om drugspanden te sluiten in geval van:

- het aantreffen van een handelshoeveelheid drugs in woning of lokaal;
- strafbare voorbereidingshandelingen (artikel 10a of 11a Opiumwet);
- aantoonbare drugshandel in of vanuit woning of lokaal.

Artikel 174a Gemeentewet (Wet Victoria)

- Een woning (huur én koop) kan gesloten worden indien door gedragingen de openbare orde wordt verstoord.

Algemene Plaatselijke Verordening

- Artikel 2:78 Gebiedsontzeggingen: De burgemeester kan een bevel geven zich 24 uur niet in een of meer bepaalde delen van de gemeente op een openbare plaats op te houden.
- Artikel 2:80. De burgemeester kan de sluiting van het bedrijf bevelen.

Gutenbergweg 13b Opiumwet

De politie heeft op 21 februari 2024 een drugs laboratorium in aanbouw aangetroffen. Na het ontvangen van een

bestuurlijk rapport en het zorgvuldig afwegen van de situatie, is het pand voor 3 maanden gesloten. Op grond van artikel 13b, eerste lid, van de Opiumwet is de burgemeester bevoegd tot het opleggen van een last onder bestuursdwang. Hier zijn beleidsregels voor opgesteld die in 2025 worden geactualiseerd.

Sluiting woning Lepelstraat

In de nacht van 21 op 22 maart is er bij een woning aan de Lepelstraat een molotovcocktail tegen de voordeur van de woning gegooid. Op advies van de politie heeft de burgemeester deze woning op 22 maart voor een week gesloten. Omdat er sprake was van een zeer ernstige ordeverstoring met maatschappelijke onaanvaardbare en ontwrichtende gevolgen is gekozen voor een directe sluiting van de woning. De sluiting van een week is verlengd met twee weken. De bevoegdheid voor het sluiten van woningen is nieuw per 1 januari 2024.

Sluiting woning Eksterstraat

In de nacht van 26 naar 27 september heeft er bij een woning aan de Eksterstraat een explosie plaatsgevonden. Op grond van de adviezen van de politie heeft de burgemeester besloten deze woning per direct voor een week te sluiten. Omdat er sprake was van een zeer ernstige ordeverstoring met maatschappelijk onaanvaardbare en ontwrichtende gevolgen is gekozen voor een directe sluiting van de woning. Deze sluiting is twee keer verlengd met 2 weken.

Alle drie de besluiten zijn getoetst in een voorlopige voorzieningen procedure. De voorzieningenrechter was van oordeel dat de burgemeester (verlengingen van) de sluiting van de woning geschikt, noodzakelijk en evenwichtig mocht achten en daarom tot (verlengingen van) de sluiting mocht besluiten.

Sluiting lokalen Oude Vismarkt

In november heeft de burgemeester besloten twee afhaal- en bezorgzaken aan de Oude Vismarkt voor een periode van twee maanden te sluiten waar incidenten met explosies hebben plaatsgevonden. De burgemeester heeft tussentijds week besloten deze sluiting te beëindigen. De tijdelijke sluiting werd ingesteld om een verdere verstoring van de openbare en veiligheid te voorkomen en de politie in de gelegenheid te brengen uitgebreid onderzoek te doen naar de oorzaak en achtergrond van de explosies. Er waren geen nieuwe incidenten, ook was er geen informatie waaruit zou blijken dat er sprake was van een nieuwe dreiging tot een verstoring van de openbare orde en veiligheid. Dit was voor de burgemeester reden om de gesloten verklaring te beëindigen.

De burgemeester is op grond van artikel 2:80 van de APV bevoegd een publiek openstaand gebouw te sluiten wanneer in het belang van de openbare orde of veiligheid als er naar het oordeel sprake is van bijzondere omstandigheden voor een bepaalde duur geheel of gedeeltelijk sluiten. En op grond van artikel 2:28B is de bevoegdheid opgenomen om een openbare inrichting te sluiten.

Jaarwisseling

In de aanloop naar de jaarwisseling zijn 14 waarschuwingsbrieven verstuurd. Een daarvan heeft geleid tot een gebiedsverbod bij herhaaldelijke overlast. Kort na de jaarwisseling is een noodbevel afgegeven, via de evaluatie van de jaarwisseling wordt verantwoording afgelegd over deze bevoegdheid.

Overige wetgeving

Naast bovenstaande wetten behoren de volgende wetten of artikelen tot de mogelijkheden van bestuurlijke handhaving:

- Besluit bouwwerken leefomgeving
- Huisvestingsvergunning
- Leegstandwet
- Wet Basisregistratie Personen
- Wet bijzondere maatregelen grootstedelijke problematiek
- Artikel 17 Woningwet i.c.m. artikel 1a of 1b Woningwet
- Artikel 35 Huisvestingswet i.c.m. Huisvestingsverordening
- Artikel 77 Onteigeningswet
- Artikel 174 Gemeentewet

- Wet goed verhuurderschap

Maatschappelijke onrust voorkomen

Naast de benoemde zaken zijn er meerdere situaties geweest met maatschappelijke onrust. Hierop wordt zo snel mogelijk ingezet om verdere onrust te voorkomen. De acute zaken kosten erg veel tijd en vragen om specifieke juridische kennis die niet altijd (direct) voorhanden is.

Een voorbeeld dat hier genoemd wordt, is de intocht van Sinterklaas. Er was een demonstratie aangekondigd. In goed overleg met de betrokken partijen is de melding ingetrokken en is de intocht gemoedelijk verlopen. De nood bevoegdheden waren voorbereid.

Handhaving college

Voor reguliere handhaving (van het college van burgemeester en wethouders) wordt verwezen naar de jaarrapportage van de Omgevingsdienst. Een voorbeeld hiervan was onderdeel van de aanpak jaarwisseling en wordt hier kort uitgelicht. Medio december zijn twee verdachten aangehouden door de politie in verband met verboden zwaar vuurwerk. Eén verdachte handelde en een tweede verdachte was in het bezit van explosieven. Het college heeft vervolgens besloten een last onder dwangsom op te leggen van 20.000 euro bij toekomstige overtredingen.

Inzet 2025

Ook in het nieuwe jaar zet team veiligheid zich onverminderd in met externe partners en collega's van verschillende afdelingen voor een veilige leefomgeving in Culemborg.